

จิตไม่รู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คำถามข้อ ๒๖๑. เรื่อง “ประสบการณ์ทางอิ่ง” เขาถามมาเอง ผู้อยากพ้นทุกข์ แต่เขาตั้งชื่อว่าประสบการณ์ทางอิ่ง เขาพูดถึงประสบการณ์ของเขา

ถาม : ๒๖๑. จากที่ผมปฏิบัติมาเริ่มต้นตอนอายุ ๑๕-๒๐ ปี นั่งสมาธิเอง ไม่ได้ฟังครูบาอาจารย์สอน ครั้งละ ๕-๑๕ นาทีไม่ได้จริงจัง ใช้ชีวิตประจำวันไป อยู่ๆ นึกถึงความตายขึ้นมา คิดว่าทุกคนต้องตาย เห็นทุกคนดิ้นรนแล้วปลงๆ อยู่ในใจ จะเกิดความกล้าหาญบางอย่างขึ้น นึกถึงว่าตัวเราและทุกคนต้องตาย อะไรๆ ในโลกนี้ไม่มีความหมาย เราไม่จำเป็นต้องกลัวอะไร

เมื่อคิดแบบนี้ใจมันตื่นและมีความกล้าขึ้น ความรู้สึกมันหดตัวเข้ามา มันตั้งนิ่งอยู่ในอารมณ์แบบนี้ไปตลอดหลายวัน จนเกิดอาการนอนไม่หลับ และเริ่มกังวลและเครียด เพราะกลัวมีปัญหากับการเรียน อารมณ์แบบนี้ยังเป็นอยู่ต่อเนื่องและเริ่มมีความเครียดมากขึ้น

วันหนึ่งจึงไปโรงพยาบาลเพราะเริ่มทนไม่ไหว อารมณ์นั้นเด่นอยู่ตลอด จนรู้สึกว่ามีแต่ความรู้สึกนั้นตลอดเวลา เมื่อถึงโรงพยาบาลก็นั่งรถเข็นไป เพราะตอนนั้นเริ่มสังขารกายไม่ได้ แล้วมีแต่ความรู้สึกนั้นอย่างเดียวจึงนั่งรถเข็น ผมก้มหน้าหลับตาอยู่กับความรู้สึกนั้น และรู้สึกเป็นหนึ่งอยู่ตลอดเวลา ไม่รับรู้อาการภายนอกทั้งสิ้น

จนเมื่อรถเข็นถูกใส่ขึ้นลิฟต์ และได้ยินเสียงลิฟต์เข้าไปในหัว เพราะลิฟต์กำลังเลื่อนขึ้น ความเป็นหนึ่งนั้นก็ไปจับที่เสียงลิฟต์ และนึกอยากลองให้ลิฟต์นั้นหยุด เมื่อนึกแบบนี้ ในใจมันมีความมั่นใจแบบเต็มที่ว่า “ลิฟต์นี้ต้องหยุดตามเราสั่งแน่ๆ ไม่สงสัย”

แล้วลืฟต์ก็หยุดจริงๆ การสั่งให้ลืฟต์หยุดนี้เกิดขึ้น ๒ ครั้งทั้งตอนขึ้นและลง อยากทราบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นคืออะไร

แต่หลังจากนั้นก็ทำแบบนั้นไม่ได้อีก เพราะความรู้สึกเป็นหนึ่งแบบนั้นไม่ได้อีกแล้ว ต่อมาได้ฟังเทศน์หลวงตา และเกิดความศรัทธาหลวงตามาก และได้ภาวนาพุทโธ พุทโธ พุทโธบ้าง.. กำหนดลมหายใจเฉยๆ บ้าง.. เริ่มนั่งนานขึ้นเป็นชั่วโมง แต่ไม่ได้นั่งต่อเนื่อง เกิดความสงบพอสมควร บางทีมีความรู้สึกเฉพะหน้า และมีความสุขใสอยู่ตรงหน้า บางทีที่กำหนดลมไปจนมีความรู้สึกเป็นช่วงจังหวะ ๑ , ๒ แทนการกำหนดลมหายใจเข้าออก และมีความรู้สึกว่ามิร่างกาย บางทีก็รู้สึกเหมือนรถสตาร์ทติด คือสติสมาธิมันไปด้วยกันต่อเนื่อง

นี่คือประสบการณ์ของผมครับ อยากทราบว่าผมมีจิตอย่างไรและภาวนาให้ถูกจิตที่สุด เพื่อให้ถูกต้องอย่างไร

หลวงพ่ : อันนี้เราพูดถึงโดยทั่วไปนะ.. โดยทั่วไปนี้เวลาถามปัญหา มันมีปัญหาแบบนี้มาตลอด แล้วถามปัญหามานี้มีแต่เรื่องแบบนี้ เมื่อก่อนเจ้าตัวก็มา เจ้าตัวก็ถามปัญหามาเยอะมาก เขาบอกว่า “จะละความหลงอย่างใด.. จะไม่ให้มีความหลงเลยนี้ทำอย่างไร” นี่เราจะพูดว่าเวลาประพฤติปฏิบัติ.. เริ่มต้นของคนมันเป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ !

ความเป็นอย่างนี้นะ.. การเข้าสมาธิ ! เราจะบอกว่าการทำความสงบของใจนี้ เวลาใจของคนมันเป็นจรตนิสัย ถ้าใจของคนมันเป็นจรตนิสัย ในเมื่อจรตนิสัยของคนมันมีแตกต่างหลากหลาย เวลาเราไปประสบต่างๆ เห็นใหม่ เราประสบแล้วพอเรากำหนดเฉยๆ พอจิตมันหดเข้ามา แล้วเรากำหนดให้มันนิ่งอยู่ เรามีความกังวล มีความต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นสมาธิใหม่

เวลาเขาพูดกันในทางโลก เห็นใหม่ “อารมณ์ทำให้จิตรู้” สิ่งที่อยู่.. จิตคือผู้รู้ ! อารมณ์เป็นสิ่งที่ถูกรู้ ! นี่เราไปอยู่กับสิ่งที่ถูกรู้ เราไปอยู่กับอารมณ์ความรู้สึก พอเราอยู่กับความรู้สึก แต่เดิมเวลาเราคิดสิ่งใด เรามีความรู้สึกสิ่งใด ความคิดมันจะต่อเนื่องเหมือนภาพเคลื่อนไหวมันจะมีการต่อเนื่องไปตลอดเวลา ความคิดมันไหลเวียนไปใช้ใหม่ เราก็อยู่กับความคิดมันก็ไหลไปเวียนไปตลอดเวลาอย่างนั้น

แต่นี้พอเราเอาความคิดนี้ไปอยู่กับอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง เห็นใหม่ คำว่าอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่ง แต่เราเข้าใจว่าอารมณ์นั้นเป็นสมาธิใจ ! เราเข้าใจว่าอารมณ์นั้นเป็นสมาธิมันเป็นสมาธิไปไม่ได้หรอก เพราะอารมณ์กับจิตมันเป็นสอง

จิตหนึ่ง.. สมาธิคือจิตหนึ่ง ! แต่จิตมันมีพลังงานใจใหม่แต่ไปอยู่ที่อารมณ์ แต่อารมณ์นั้นไม่ใช่อารมณ์เคลื่อนไหว อารมณ์หยุดนิ่ง ฉะนั้นอารมณ์หยุดนิ่งนี่สิ่งที่ถูกรู้ เห็นใหม่ ผู้รู้ ! กับสิ่งที่ถูกรู้ ! พอสิ่งที่ถูกรู้ปั๊บ นี่เราทำอย่างนี้ พอเราทำไป.. แล้วอารมณ์ของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย ผู้ที่จิตใจปกติจะเวลาภาวนาไปนี่จิตเป็นปกติ ถ้าจิตมันเป็นปกติ คือถ้ามันมีความสงบ ความระงับต่างๆ นี่มันจะมีความปกติ

แต่จิตคนที่ไม่ปกติ.. จิตคนที่ไม่ปกตินะ ! เวลามันกำหนดนี่เขาจิตไม่ปกติ แล้วพยายามจะทำความสงบของใจ พยายามจะภาวนา จะให้เป็นพระอรหันต์ด้วยจิตไม่ปกติ นี่ พอจิตไม่ปกติปั๊บ มันจะรู้มันจะเห็นออกไป มันจะเคลื่อนไหวไปเรื่อย มันจะรู้ไปเรื่อย แล้วมันจะบอกว่าสิ่งนั้นเป็นมรรคผลนิพพานเลย

จิตไม่ปกตินี้ก็มาหาเราเหมือนกันนะ เวลาเขาภาวนาไปเขามีความทุกข์มาก บางคนนี่อยากจะควบคุมตัวเอง แล้วควบคุมตัวเองไม่ได้ เป็นนักบริหารด้วยนะ วันนั้นมาคุยกับเราเสร็จ บอกว่าต้องรีบกลับแล้วจะไปประชุม นี่เป็นนักบริหารด้วย แต่เขาคิดว่าเขาได้ธรรมะเิง แต่เป็นเพราะความที่จิตไม่ปกติ.. พอจิตไม่ปกติ เห็นใหม่

ผู้รู้ ! สิ่งที่ถูกรู้ !

นี่จิตไม่ปกติมันไปรู้อะไรนี่ พอมันไปรู้อะไรแล้วมันก็สร้างภาพ สร้างของมันไปเรื่อย พอสร้างของมันไปเรื่อย.. สร้างของมันไปเรื่อย เห็นใหม่ พอคำว่าสร้าง ! คำว่าสร้างแล้วมันมีความพอใจใจใหม่ ก็บอกว่าเป็นความว่าง นี่เป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ นี่คือปัญญา.. ปัญหานี้มันเป็นจินตนาการใจ ! แล้วมัน ไปเลย ถ้าจิตไม่ปกติ !

แล้วนี่คำว่า “จิตปกติ” กับ “จิตไม่ปกติ”

ถ้าจิตปกติมันจะรู้ตามข้อเท็จจริง.. ถ้ารู้ตามข้อเท็จจริง ว่าจริงหรือไม่จริง แล้วอารมณ์มันเคลื่อนไหว เห็นใหม่ อารมณ์นิ่ง อารมณ์เคลื่อนไหว แต่ไม่ใช่สมาธิ สมาธิไม่ใช่อารมณ์ สมาธิคือจิตหนึ่ง พอเป็นจิตหนึ่งนี่มันจะหดสั้นเข้ามา ถ้าหดสั้นเข้ามา..

นี่พอบอกว่าประสบการณ์ทางอึ่ง ! ประสบการณ์ทางอึ่งของเขานะ แล้วจิตของเขาเวลาเขาภาวนาไป แล้วสุดท้ายเห็นไหม สุดท้ายพอม่าฟังหลวงตาแล้วกำหนดพุทโธ หรือกำหนดลมไว้... ถ้ากำหนดลมไว้ หรือกำหนดพุทโธไว้มันมีที่เกาะ ถ้าจิตมันมีคาบปรกรรม จิตมันมีที่เกาะ นี่เหมือนกับเราออกกำลังกายเลย

ถ้าเราออกกำลังกายโดยปกติที่เราออกกำลังกายอย่างหนึ่ง ถ้าเราออกกำลังกายโดยที่มีอุปกรณ์ด้วย อุปกรณ์นั้นเป็นที่เกาะ.. ถ้าอุปกรณ์นั้นเป็นที่เกาะ เราจะออกกำลังกายโดยที่มีอุปกรณ์นั้นกับการออกกำลังกาย เห็นไหม เราจับนี่เราจะรู้ว่าเริ่มต้นมันแล้วหยุดได้เมื่อไร แต่ถ้าเราวิ่งหรือเราเดินนี่มันอยู่ที่เรา ทีนี้จิตมันมีที่เกาะ มันมีคาบปรกรรม.. คำว่าเกาะคาบปรกรรม พุทโธ พุทโธ ที่จิตมันสงบ

ฉะนั้นเราจะบอกว่าจิตไม่รู้.. สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี่มันเป็นอาการ มันเป็นเริ่มต้นใจ เราเรียก “หญ้าปากคอก” หญ้าปากคอกนี่ถ้าจิตมันจะหัดตัวเข้ามา เห็นไหม เหมือนคนจะเข้าบ้าน ถ้าคนทุกคนจะกลับบ้านตัวเองต้องเข้าประตูบ้าน การจะเข้าสู่บ้านของเราเนี่ยมันต้องเข้าประตูบ้าน.. การเข้าสู่จิต ! ถ้าการเข้าสู่จิตมันต้องมีคาบปรกรรมของมัน มันถึงจะเข้าสู่จิต

เราจะบอกว่า แม้แต่สัมมาสมาธินี้เรายังเข้าใจไม่ได้เลย เรายังไม่รู้จักรว่าอะไรเป็นจิตหนึ่ง.. อะไรเป็นสิ่งที่เป็นผู้รู้.. สิ่งที่ถูกรู้ที่ว่านี้ ที่มันเป็นอารมณ์.. ทีนี้เป็นอารมณ์ เห็นไหม เราจะบอกว่าสิ่งที่ว่านี้เป็นสัมมาสมาธินะ การทำสมาธินี้ยังทำกันไม่ได้เลย

ฉะนั้นการทำสมาธินี้สิ่งที่เวลาจิตมันเป็นอย่างหนึ่ง.. นี้เขาจะเอาจิตมันเป็นหนึ่ง เห็นไหม นี่มันรู้ที่อยู่สิ่งใด มันได้ยินเสียงลิฟต์ แล้วก็บอกให้ลิฟต์นั้นหยุด ลิฟต์นั้นมันหยุดโดยที่ว่านี้เป็นเรื่องของลิฟต์ก็ได้ หยุดโดยสิ่งใดก็ได้ มันหยุดโดยความรู้สึกเราก็ได้ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก

ฉะนั้นเรื่องเล็กน้อยมากนี้ เพราะคำว่าจิตหนึ่ง คำว่าสิ่งที่ว่านี้พอจิตมันเป็นหนึ่ง เห็นไหม กำหนดให้ลิฟต์หยุด หรือกำหนดให้ทำอะไรก็ได้ เราคิดว่าเราทำได้ เราทำลิฟต์หยุด เราทำสิ่งต่างๆ นี่มันเป็นคุณสมบัติพิเศษของจิต

ถ้ามันเป็นคุณสมบัติพิเศษของจิต อย่างนี้มันก็เข้าสู่นิยายธรรมะ เห็นไหม เขาทำเรื่องทวิภพ เขาทำเรื่องอะไร เขาเอาเรื่องธรรมะนี้แหละแล้วมาเขียน พอมาเขียนเข้าไปแล้วมันก็บวกด้วยอารมณ์ความรู้สึก บวกด้วยนิยาย พอนิยายเข้าไปนี่มันมีข้อมูลนะ เหมือนกับนิยายอิงประวัติศาสตร์ นิยายอิงต่างๆ มันมีข้อมูลของมันแล้วอิงไปไง แล้วพอเวลาทางโลกพูดถึงละครน้ำเน่า คำว่าละครน้ำเน่านะ แต่ถ้าเอาความจริงชีวิตบางคนเน่ากว่านั้นก็มิใช่

ฉะนั้นเราจะบอกว่า ถ้าชีวิตของคนที่น่ากว่านั้นก็ป็นชีวิตจริงของเขา นิยายอิงประวัติศาสตร์ ! แล้วเวลาเราเห็นว่าจิตเห็นที่สิ่งถูกรู้ จิตอะไรนี่ มันก็อิงใจ.. มันอิงจิตของเรา ถ้ามันอิงจิตของเรานี้มันส่งออกมาหมด พอมันส่งออกไปแล้วมันจะมีอาการต่างๆ อย่างใดไปก็แล้วแต่

เราจะบอกว่า สิ่งที่ทำอย่างนี้มันเป็นเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องสามัญสำนึก.. สามัญสำนึกคนมีแล้ว คุณเขียนนิยายอิงประวัติศาสตร์คิดว่าเราอีกนะ ผู้ชนะสิบทิศนี่เป็นอมตะเลย แล้วความรู้ของเรามันจะเป็นอมตะสำหรับที่โลกเขายอมรับไหม ถ้ามันไม่เป็นอมตะนะ ฉะนั้นเราบอกว่านิยายอิงธรรมะ.. แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติกันนี่นิยายอิงพระไตรปิฎก

เราจะบอกว่าเรารู้ เห็นไหม ที่ว่านามรูปต่างๆ สิ่งทีรู้นี้.. เราจะบอกว่ นะ แม้แต่จิตมันเป็นอย่างนี้ เวลาเราจะออกไปวิปัสสนา เราจะออกไปปฏิบัติ นี่มันจะเป็นความจริงไหมละ แล้วเราอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้แล้วท่องแม่นๆ ให้แบบว่าแม่นในพระไตรปิฎก แม่นในทางวิชาการ

มันก็เหมือนกัน ! มันก็เหมือนกันนะ ถ้าเราแม่นทางวิชาการ เห็นไหม นี่สิ่งที่มันเป็นรูป มันเป็นนาม.. พ้นจากรูปเป็นนามไปไม่มีอะไร.. พ้นจากรูปและนามไปเป็นปรมาณู ! นี่เวลาเป็นปรมาณูนะ เวลาบรรลุผลมันพ้นจากรูปและนามไป ถ้ามันยังเป็นรูปเป็นนามอยู่ เห็นไหม เป็นรูปเป็นนามอยู่มันก็เหมือนจิตผ่องใส จิตเดิมแท้นั้นละ !

มันพ้นจากรูปและนามไป แล้วทุกอย่างลงที่รูปที่นาม.. รูปนามนี้มันเป็นปรมาณู... ไม่ใช่เป็นปรมาณู ! เป็นถึงรูป.. เป็นถึงนาม.. มันปรมาณูตรงไหน ! รูปมันก็จับต้องได้ นามก็รับรู้ได้ มันเป็นปรมาณูที่ไหน ! ปรมาณูมันพ้นจากรูปและนามไป

ฉะนั้นสิ่งที่บอกว่าถ้ายังทำสมาธิไม่ได้ เห็นไหม เราจะบอกว่าเวลาเราทำสมาธิกัน ปัญหาอย่างนี้มันเกิดมาก ! ถ้าปัญหาของแต่ละบุคคล หลับปากคอกของแต่ละบุคคลมันไม่เหมือนกัน

ฉะนั้นเวลาเราประสบสิ่งใด พุทโธ.. เราพุทโธไว้ ! เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิไว้ สิ่งที่เราไม่รู้สิ่งใดก็แล้วแต่ เหมือนชีวิตเราตั้งแต่เด็ก ใครมีความพึงใจกับชีวิตของเราละ มันมีปมค้อย มันมีปมเค้นอะไรในจิต พอเวลาจิตมันปล่อยวางต่างๆ หรือจิตมันหดเข้ามา มันจะเอาเรื่องอย่างนี้มาคิด มันมีปมในใจของมัน

จิต ! จิตที่มันสร้างเวรสร้างกรรมมานี้ มันมีเวรมีกรรมของมัน พอมันเริ่มภาวนาไป มันจะออกฐูต่างๆ นี้อ้อยแปดพันเก้าเลย สิ่งนี้เวลาที่จิตออกฐู สิ่งนี้ที่จิตออกฐูอย่างนี้มันเป็นจริต มันเป็นนิสัย มันเป็นกรรมของคน... ถ้าเป็นกรรมของคน ถ้าเราตามสิ่งนี้ไป เห็นไหม เพราะเราตามสิ่งนี้ไปด้วยความไม่รู้

จิตมันไม่รู้ละ ! พอเราตามสิ่งนี้ไปเราคิดว่าจิตเราเป็นหนึ่ง ! เราคิดว่าจิตเราเป็นหนึ่ง.. เราคิดว่าจิตเราเป็นสมาธิ.. เราคิดว่าจิตเราเป็นพื้นฐาน.. พอมันออกฐูไปนี่มันเป็นการมหัศจรรย์ใช่ไหม มันเป็นนิยายธรรมะใช่ไหม เพราะจิตมันแต่งขึ้นมา พอจิตมันแต่งขึ้นมา มันรู้มันเห็นเข้าไปนะ “อู้ฐู.. นี้ว่าง ! นิพพาน !” นี่มันไปเลยนะ แล้วมันเป็นความเห็นของตัว

เวลาครูบาอาจารย์ท่านแก่ ท่านจะแก่ตรงนี้ ! ถ้าจะแก่ตรงนี้ แก่ให้มันกลับมาเป็นจิตปกติให้ได้ แก่เข้ามาให้จิตให้มีสติให้ได้.. ถ้าแก่ให้มีสติละ มันแก่ง่ายๆ โดยที่ไม่ต้องมีใครแก่เลย

๑. เวลาเราเริ่มภาวนานี้เรากำหนด พุทโธ พุทโธ พุทโธ ของเราไว้ เห็นไหม มันไม่ไปไหนแล้ว.. พุทโธ พุทโธนี่นะ เรากำหนดพุทโธนี่จิตมันมีคำบริกรรม เหมือนคนออกกำลังกายด้วยอุปกรณ์ มันมีอุปกรณ์อยู่ ถ้ามันปล่อยก็ตกใส่เท่านั้น มันต้องยกของมัน มันปล่อยไม่ได้ตกใส่เท่า

พุทโธนี่มันปล่อยไม่ได้ ถ้าปล่อยแล้วจิตมันเลื่อนลอย มันต้องพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธของมันไป เห็นไหม ถ้าพุทโธมันมีหลักของมัน.. เนี่ย ! เหมือนคนออกกำลังกาย เราออกกำลังกายด้วยอุปกรณ์ เราออกกำลังกายร่างกายมันต้องแข็งแรงแน่นอน

ถ้าจิตมันมีคำบริกรรมไป พอจิตมันเป็นปกติ เห็นไหม เขาบอกว่า “มันเป็นสมณะ .. เป็นหินทับหญ้า.. มันไม่เกิดปัญญา” ให้อปัญญาอย่างนั้นมันก็เหมือนปัญญาในลิปต์นี่ไง ให้อปัญญาที่ว่านามรูป รูปนาม ให้อปัญญาที่ว่ามีการเคลื่อนไหว มันก็ปัญญาเหมือนนี้แหละ มันไม่ต่างจากนี้หรอกเพราะอะไร เพราะมันไม่มีสมาธิ มันไม่เข้าสู่มิติของจิต

เวลามันเข้ามาสู่สามัญสำนึกนะ ที่ว่า “นี่มันเป็นวิปัสสนา.. รู้ตัวทั่วพร้อม” มันเหมือนกัน ! มันเหมือนกัน เพียงแต่ว่าเขาแม่นในธรรมะ คือว่าเขาพูดแม่น เขาแม่นในหลักการ ถ้าแม่นอย่างนั้นแล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ ถ้าแม่นในหลักการนะคอมพิวเตอร์ มันคิดว่าเรา คนที่จำทางวิชาการได้มันจะคิดว่าเรา

เราจะบอกว่าเวลาจะปฏิบัติเข้าไป เวลาจิตมันจะเป็นสมาธิมันจะมีอุปสรรคอย่างนี้ แล้วอุปสรรคอย่างนี้มันมีเยอะมาก.. นี้คำว่าเยอะมาก มันเป็นพื้นฐาน ! มันเป็นพื้นฐานของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เหมือนเราเป็นชาวตะวันออก เราไปยุโรป เราจะไปกินอาหารฝรั่ง เห็นไหม จับมิดจับซ้อนไม่เป็นกันทุกคน ถ้าคนไม่เคยเลย

จิตของเรา ! นี่จิตของเราเป็นสามัญสำนึก.. เป็นปุถุชน.. เป็นเรื่องโลกียะ.. แล้วเราจะเข้าสู่ธรรมะนี้เราทำอย่างไร มันจะรู้เองโดยธรรมชาติ.. มันจะรู้เองโดยธรรมชาติเลย หรือ ! คู่มือเวลาทางยุโรปเขากินอาหารกันนี่เขามีมิด เขามีซ้อน อู้อู.. เขามีอุปกรณ์ของเขา มหาศาลเลย นั่นคือวัฒนธรรมของเขา ! แล้วของเราไม่ต้องเลย เราเอามือเปิบ.. มาเออะจับได้หมดแหละ นี่เรากินด้วยมือ ตะวันออกเรากินด้วยมือ มือเปิบได้หมดแหละ

ฉะนั้นจิตถ้ามันยังไม่เป็นสัมมาสมาธิ มันไม่มีการฝึกสิ่งใดเลย จะให้มันเป็นวิปัสสนาไปเลยนี่ไม่มีหรอก ! จำได้ขนาดไหน มันก็เหมือนเรานี้ศึกษาการกินของทางตะวันตกแต่ไม่เคยกิน.. ไม่เคยกิน ศึกษาขนาดไหนพอไปเข้าจริงๆ เข้านั่ง

ฉะนั้นเวลาปฏิบัติมันก็มีปัญหา เวลาจิตมันจะลงสมาธินี้ละ มันจะมีปัญหาของมัน เพราะความไม่รู้ของมัน ! ถ้าความไม่รู้ของมัน.. พอยังไม่รู้มันก็ยิ่งงงใจใหม่ พอง

ขึ้นมาที่เราเอาสามัญสำนึกของโลกียะ คือมันรู้ได้โดยสามัญสำนึกนี้แหละว่าจิตเป็น
 อย่างนี้.. ความรู้สึกเป็นอย่างนี้.. แต่เราไปเทียบกับธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้าใจ ว่าจิตพอเป็นหนึ่งนี้มันรู้ เห็นไหม หยุดลัพท์ได้ หยุดถึงนั้นได้

เราเข้าใจกันว่าฉานโลกีย์.. อภิญญา ๖ นี้เป็นธรรมชาติ.. ไม่ใช่ ! ความรู้แบบนี้
 เดียวนี้เครื่องจักรกลไก เครื่องจับเท็จมันดีกว่าเราอีก วิทยาศาสตร์เขาคิดนะ G3, G4อะไร
 ของเขา ไอ้โฮ.. มันดีกว่าหุทธิพิศดาพิศอีก เดียวนี้วิทยาศาสตร์มันล่องไป จนเรื่องอย่าง
 นี้มันไม่มีความหมายแล้ว !

นี่มันพิสูจน์ได้ว่าถ้าจิตมันสงบ.. ถ้าจิตเราดี ถ้าจิตเราสงบเราจะรู้เรื่องของเราเอง
 เราจะทุกข์เราจะร้อน อย่างเช่น ถ้าจิตมันไม่รู้.. ตัวจิตมันไม่รู้ตัวมันเอง แต่มันรู้อารมณ์
 มันรู้ข้างนอก ! พอมันรู้ข้างนอก.. มันรู้โดยสามัญสำนึกนี่คือมันรู้ข้างนอก อย่างนั้นมัน
 ไม่เป็นสมาธิหรอก !

ถ้าจิตมันเป็นสมาธินะ มันจะปล่อยข้างนอกเข้ามา คุณเวลาเราร้อนมาก แล้วพอ
 เราอาบน้ำนี่เรามีความสดชื่นใหม่.. เวลาเราเหนื่อยล้ามา แล้วเรามาพักผ่อน เราอาบน้ำ
 อาบทำนี่มันมีความสดชื่นขนาดไหน

จิต..! มันแบกหามอารมณ์อยู่ตลอดเวลา แล้วถ้ามันปล่อยอะไรเข้ามาหมดเลย มัน
 จะรู้สึกตัวมันใหม่... ชัดเจน ! มันจะรู้สึกตัวมัน มันจะมีสติพร้อมชัดเจนมาก ! แต่นี่ว่า
 “นั่นคืออะไร.. นี่คืออะไร..” รู้แบบไม่รู้เลย นี่มันไม่รู้ตัวมันเอง เห็นไหม มันถึงไม่ใช่
 สมาธิ ไม่ใช่สิ่งใดๆ เลย

ฉะนั้นเพราะอะไร เพราะมันไม่มีสติ มันไม่กำหนดพุทโธ.. ที่นี้สุดท้ายแล้วพอมานะ
 ฟังหลวงตา เห็นไหม หลวงตาทำให้อุทโธ พุทโธ นี่เดี๋ยวนี้เป็นชั่วโมงขึ้น จิตดีขึ้น แล้ว
 พอพุทโธ พุทโธไป มันเป็นจังหวะ หนึ่ง สอง , หนึ่ง สอง มันไม่เป็นพุทโธ.. สิ่งนี้เวลาเรา
 ทำไปนี่สติมันอ่อนลง มันเป็นอย่างนี้ได้

พอเรา พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่เราอยู่กับพุทโธของเราไป.. เราอยู่กับพุทโธของเรา
 ไป.. อยู่กับพุทโธ เห็นไหม มันจะละเอียดขนาดไหน เราก็มีสติกำหนดพุทโธไปเรื่อยๆ

จนมันพุทโธไม่ได้ เหมือนเวลาทำงานเสร็จแล้ว เราเอาของเข้าสู่ชั้นของเรา ถ้ามันเต็มหมดแล้วนี่เรายัดเข้าไม่ได้หรือ ถ้ายัดเข้าไม่ได้เราจะเอาไว้ที่ไหน

พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนไม่ได้นี่จิตมันเต็ม ถ้าจิตมันเต็ม มันพุทโธไม่ได้หรืออก มันพุทโธไม่ได้โดยตัวมันเอง ! แต่ในปัจจุบันนี้ คนเรามันชิงสุกก่อนห่าม มันไปบอกว่าพุทโธ พุทโธ พุทโธแล้วมันก็ปล่อยวางไป แล้วบอกพุทโธไม่ได้จริงๆ แล้วมันได้ ! เหมือนกับเราเก็บของในชั้นนี้ ในชั้นนี้ อู้อู.. ที่ว่างยังมีอีกมหาศาลเลย แต่มันบอกว่าใส่ไม่ได้แล้ว มันไม่ใส่แล้ว มันชี้เกียจ มันไม่ทำ แล้วในชั้นมันจะเต็มได้ไหม.. ไม่เต็ม

พุทโธก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เรามีหน้าที่พุทโธอย่างเดียว แล้วเวลามันมีสติพร้อมนะ เวลาจิตมันเป็นนะ มันเป็นของมันชัดเจนมากเลย แล้วสิ่งที่ตามมาเนี่ยจะไม่มีปัญหาเลย แล้วถ้าพุทโธไปอย่างนี้ปั๊บ พอมันเป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปัปนาสมาธิเนี่ย ความหยาบ ความละเอียดมันจะแตกต่างกัน แล้วถ้าเข้าอปัปนาไปแล้วนะ ฉะนั้นคำว่าอปัปนา.. การทำอปัปนาสมาธิคือการเข้าไปพักเฉยๆ

ฉะนั้นเวลาทำสมาธิเนี่ยเป็นแค่อุปจาระ เวลามันเป็นสมาธิแล้วนี่มันคิดได้ เราใช้ปัญญาได้แล้ว พอเราใช้ปัญญาเข้าไป นี่มันใช้ปัญญาไคร่ครวญในสังขธรรม ใช้ปัญญาไคร่ครวญในชีวิตเรานี้แหละ สังขธรรมก็คือการเกิดและการตาย ! สังขธรรมก็คือชีวิตนี้แหละ ! สังขธรรมก็คือทุกข์นี้แหละ !

ไม่ใช่พอบอกว่าพิจารณาสังขธรรม.. พิจารณาสังขธรรม.. แล้วเวลาเราพิจารณาสังขธรรมก็ไปในพระไตรปิฎกเลย แล้วตัวเราเองก็ทิ้งไปเลยนะ สังขธรรมก็คือการเกิดการตายนี้แหละ ! สังขธรรมก็คือชีวิตเรานี้แหละ ! นี่คือสังขธรรม !

ฉะนั้นพอจิตมันสงบแล้วนะ ก็เอาชีวิตเรานี้มาไคร่ครวญเลย “เกิดมาจากไหน.. เกิดมาทำไม.. แล้วเกิดมานี่อยู่เพื่ออะไร.. ตายแล้วไปไหน..” นี่มันจะชัดเจนมาก ! ชัดเจนเพราะอะไร ชัดเจนเพราะมันมีพลังงาน ชัดเจนเพราะจิตมันเป็นสมาธิแล้ว เห็นไหม ถ้าจิตเป็นสมาธิ.. นี่เขาบอกว่าสมาธิเป็นสมถะ มันไม่เป็นวิปัสสนา มันไม่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นสิ่งใดๆ เลย

เราจะบอกว่า “ทำสมาธินี้แสนยาก ! ทำสมาธินี้แสนยาก !” คนที่ทำสมาธิอยู่นี้มันเป็นเรื่องไสยเวทย์หมดเลย ไสยศาสตร์ ! มันทำสมาธิโดยทั่วไป เห็นไหม อย่างเช่นปัจจุบันนี้.. ขอโทษนะถ้าใครมีอาชีพหมอดู อาชีพต่างๆ เขาก็ต้องใช้ประสบการณ์ ใช้สมาธิของเขา เขาต้องใช้จิตของเขามั่นคงของเขา พوجدิตของเขามั่นคงของเขา นี่เขาก็พูดด้วยประสบการณ์ของเขา

ฉะนั้นถ้าจิตของเราที่เราทำสมาธิมันก็เป็นแก่นั่นแหละ ก็จิตนี้มันไม่เข้าสู่อริยสัจ จิตนี้มันไม่เข้ามาสู่หลักเกณฑ์เอกัคคตารมณ์จิตตั้งมั่น แล้วเราออกวิปัสสนาด้วยใช้ปัญญา.. จิตพอมันสงบเข้ามา มันรู้อะไรแปลกๆ อย่างนี้แหละ มันก็เหมือนฤาษีชีไพรพวกไสยเวทย์ พวกทำคุณไสย พวกหมอดู พวกอาชีพใช้จิต... มันก็เท่านั้นแหละ !

มันเป็นเรื่องพื้นๆ นะ การเข้าสมาธินะ.. สมาธิ สัมมาสมาธิ พระพุทธเจ้าไม่ได้ปรารถนาอย่างนี้เลย สัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้าในศีล สมาธิ ปัญญา สมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ทำมาน ไม่ใช่ทำอภิญญา ไม่ใช่ทำตัวแข็ง ไม่ได้ทำความรู้ ไม่ได้ทำหุทิพย์ ไม่ได้ทำอะไรเลย !

สิ่งนี้พระพุทธเจ้าไม่ต้องการเลย เพราะมันไม่ใช่อริยสัจ มันเป็นไสยศาสตร์.. มันเป็นเรื่องคุณไสย.. ไม่เข้าสมาธิเลย !

ถ้าเข้าสมาธินะ.. พุทโธ พุทโธ พุทโธไปนี้ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามานี้ ถ้ามันเป็นสมาธิของมัน เห็นไหม นี่ทำไม่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาไปศึกษามากับอาจารย์ดาบส ก็เข้าสมาบัติ ๘ ไปเที่ยวกับพวกเดียรถีย์ชีไพร นี่ปฏิบัติมากับเขาทั้งหลาย แต่เวลาพระพุทธเจ้าจะได้ผลขึ้นมา พระพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติที่โคนต้นหว้า

อานาปานสติ.. นี้สัมมาสมาธิ ! อานาปานสติ.. สะอาดบริสุทธิ์ ไม่เกี่ยวเนื่องกับใครเลย ไม่เกี่ยวเนื่องกับอะไรเลย นี่กำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก

นี่ไงถ้าพูดถึงที่ว่าเป็นฉานหรือเป็นอะไรนี้ ไม่เป็น ! ฉานส่วนฉาน ถ้าฉานมันเป็นฉานพระพุทธเจ้าชำนาญแล้ว พระพุทธเจ้าอยู่กับอาจารย์ดาบส อาจารย์ดาบสบอกเลยว่า “พระพุทธเจ้านี้มีความรู้เสมอเรา มีความเห็นเสมอเรา” อาจารย์ดาบส อุทกดาบสบอกว่า “พระพุทธเจ้ามีความรู้เหมือนกับเรา” สมาบัตินี้เข้าได้ออกได้ตลอดเวลาเลย

ที่นี้สมาบัติเข้าได้ออกได้ตลอดเวลาเลยนี่มันมีพลังงานไง แล้วหะเหินเดินฟ้านี่มันรับรู้อะไรได้ ถ้ามันใช้พลังงานนั้นไป คูสิ คูเทวทัตสิ เทวทัตก็ได้อสมาบัติ เห็นไหม แปลงตัวเป็นงูเป็นอะไรนี่ทำได้หมดเลย แต่ทำไมเทวทัตไม่เห็นใจของตัวเอง ทำไมเทวทัตยังคิดมักใหญ่ใฝ่สูง ทำไมเทวทัตจะคิดลบล้างพระพุทธเจ้า คนได้อสมาบัติทำไมคิดอย่างนั้น ! คนได้อสมาบัติทำไมทำอย่างนั้น ! พระพุทธเจ้าถึงไม่ทำอย่างนั้น

พระพุทธเจ้าไม่ทำอย่างนั้น... อานาปานสติ เห็นไหม มันไม่ใช่มีกำลัง เพราะพอเรามีกำลังแล้วนี่ก็เหมือนคนอ่อนแอกับคนเข้มแข็ง คนเข้มแข็งก็ต้องข่มขีคนอ่อนแอกว่าจิตของเรามันเป็นปกติ เห็นไหม แต่คนที่เปิ่นฉานสมาบัติมันมีความเข้มแข็ง พอเข้มแข็งมันก็จะกดขี่เขา มันจะทำลายเขา

แต่ถ้ามันเป็นอัปนาสมาธิ คูสิกำหนดอานาปานสตินี้ มันเหมือนกับว่าพวกเรานี้ใครจะเข้มแข็ง ใครจะอ่อนแอ แต่ทุกคนเป็นคนดีใช่ไหม เห็นอกเห็นใจกันใช่ไหม ทำเพื่อคุณงามความดีใช่ไหม

นี่สัมมาสมาธิเราจะบอกว่า ที่เขาบอกว่า “สัมมาสมาธิ นี่สมาธิเป็นสมณะ.. พุทโชนี่มันไม่มีปัญญา.. พุทโชนี่เหมือนฤๅษีชีไพร..” ไม่ใช่ ! ฤๅษีชีไพรส่วนฤๅษีชีไพร ! สัมมาสมาธินี่มันศีล สมาธิ ปัญญา... ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาที่เกิดที่บอกว่าไม่มีสมาธิแล้วคิดเลยนี้ มันก็เหมือนคิดแบบฤทธิ์เหมือนกัน

เราจะบอกว่า ถ้าจิตมันไม่รู้นะ เพราะว่าตัวเองนี่ไม่เข้าใจว่า ตัวเองมันมีสติปัญญาแค่ไหน ไม่รู้ถึงคุณสมบัติของจิตของเราเอง นี่พูดถึงพวกทำสมาธิ ! แต่ถ้าพวกที่เข้าสมาธิ เข้าใจว่าสิ่งที่เปิ่นปัญหาเพราะขาดสมาธิ เพราะจิตมันไม่รู้ เพราะไปตรีกในธรรมของพระพุทธเจ้า เห็นไหม

ตรีกในธรรมที่ว่าเป็นนาม เป็นรูป เป็นสังขะ เป็นอะไรต่างๆ ก็ตรีกไป มันก็อันเดียวกัน เพราะมันใช้อารมณ์ ! มันใช้อารมณ์ความรู้สึก มันไม่ใช่วิปัสสนา มันใช้อารมณ์ความรู้สึก ทั้งๆ ที่บอกธรรมะนี้แหละ ! ทั้งๆ ที่พูดว่าธรรมะ ! ธรรมะ ! ทั้งๆ ที่เข้าสมาธิ เป็นวิปัสสนา เป็นปัญญา เป็นการตรีกในธรรม การใคร่ครวญในธรรม เป็นสติปัญญาน & เป็นปัญญา เป็นวิปัสสนา... มันก็ประสบการณ์ทางอิ่งนี้เหมือนกัน มันเหมือนกันเลยเพราะมันไม่มีสมาธิ

ฉะนั้นถ้ามันมีสมาธินะ เวลามันเป็น ตำราส่วนตำรานะ เวลาเราใช้เงิน เวลาเราจ่ายเงินนี่เราจะต้องใช้ตำราจ่ายเงินใหม่ เห็นเขาจ่ายเงิน แล้วเวลาเราจ่ายเงินต้องใช้ตามตำราใหม่... จิตเวลามันวิปัสสนา มันเป็นปัจจุบันนะ มันไม่เหมือนตำราหรือ ในพระไตรปิฎกนี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเกิดกับเรานั้นมันไม่เป็นตามสตีปอย่างนั้นหรือ มันจะเป็นของมันเลย

ฉะนั้นคนที่เขาบอกว่าต้องทำให้เป็นสตีปแบบนั้น เราจะบอกว่าประสบการณ์ทางอิ่ง.. การทำสมาธินี้แสนยาก ! แต่ผู้ที่ใช้ปัญญาโดยไม่มีสมาธิ มันเป็นอันเดียวกันไง มันเป็นประสบการณ์ทางอิ่งเหมือนกัน ทางอิ่งของกิเลสเพราะจิตมันไม่รู้ ถ้าจิตมันรู้เนะ มันจะเป็นขั้นตอนของมัน มันจะไม่มีการขัดแย้ง

ฉะนั้นเรื่องทำสมาธินี้เราถึงบอกว่า ตั้งสติไว้แล้วกำหนดพุทโธไป แล้วให้พุทโธชัดๆ ! ถ้าพุทโธชัดๆ นะ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ก็ให้เห็นความคิดชัดๆ ถ้าเห็นความคิดชัดๆ มันเป็นแบบว่าจับเต็มไม้เต็มมือ เหมือนกับเวลาเราจับปลานะ จับให้มันคั่นให้ตาย.. ถ้าเราจับให้มันคั่นให้ตาย ทำตามความเป็นจริง ทำหน้าเดียว

แต่นี้สักแต่ว่าทำกัน ๑.กลัวเป็นบ้า ๒.กลัวผิดพลาด ๓.กลัวทำแล้วไม่ได้ผล มันไปวิตกกังวลไว้ก่อน พอวิตกกังวลนี่พอไปทำอะไรแล้วก็ทำละล้าละลัง ห่วงหน้าพะวงหลังจะไม่ได้สิ่งใดเลย นี่ทำให้มันจริงใจมันจริง

เราเดินไปบนถนน ถ้าเรามีสติ สติกับเราพร้อมนี้เราจะผิดพลาดใหม่ ถ้ามันจะผิดพลาดนะ เว้นไว้แต่ที่เราเดินบนถนนแล้วมันมีรถหรือมีสิ่งใดมาชนเราโดยสุควิสัย อันนั้นมันเป็นเรื่องของกรรม.. แล้วนี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญานี้ เราตั้งใจของเรา แล้วเราทำตามความเป็นจริงของเรา

ฉะนั้นถ้าทำตามความเป็นจริงของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นนี่ปัจจัยตั้ง สันทิภูฐิโก นี่คือการปฏิบัติ ภาคปฏิบัติ.. ภาคปฏิบัติจะเกิดขึ้นตามความเป็นจริง ฉะนั้นถ้าตามความเป็นจริง เห็นไหม มันถึงจะรู้จริง ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา นี่มันจะเป็นปัจจัยตั้ง มันจะรู้ขึ้นมาโดยความเป็นจริงของมัน แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับตัวเราเอง

นี่พูดถึงจริตนิสัยใจ พูดถึงทำสมาธิ เห็นไหม พูดถึงทำสมาธินี้ความสงบของใจ แต่เดิมเขาบอกว่าสมาธิไม่ต้องทำ แล้วเขาก็ข้ามกันไป ใช้ปัญญาข้ามไป คือคิดว่ามันจะเป็นผล แล้วสุดท้ายเป็นอย่างไง ถ้ามันไม่มีสมาธิมันเข้าไม่ได้หรอก นักวิทยาศาสตร์เขาก็ตรึกของเขา เขาก็ใช้ปัญญาของเขา มันก็เป็นเรื่องบนโลกทัศน์ บนโลก บนหัวใจ บนความรู้ลึก

แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา เห็นไหม ทำความสงบของใจเข้ามาละ ถ้าปัญญามันเกิดมันจะเกิดโลกุตตรธรรม มันจะเกิดสิ่งที่เหนือโลกทัศน์ เหนือภพ เหนือการควบคุม.. เพราะถ้ามันเป็นโลกทัศน์นะ เรื่องโลกทัศน์คือเรื่องภพ คือเรื่องของเรา นี่มารอยู่ที่นั่น

“มารเอ.. เธอเกิดจากความดำริของเรา”

ถ้ามันคิดออกมาจากใจ ก็คือคิดออกมาพร้อมกับมาร ออกมาพร้อมกับทิวิมานะ ออกมาพร้อมกับค้นหาความทะยานอยากของตัวเอง แต่ถ้าความสงบของใจนี้มันเป็นสงบระงับตรงนี้ ! ถ้าเป็นสงบระงับตรงนี้ นี่สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง เหมือนกัน แต่มีสัมมาสมาธิมันจะเป็นปัญญา แต่ถ้าขาดสมาธิมันจะเป็นสัญญา

สัญญาคือความจำ สัญญาคือข้อมูล สัญญาคือการศึกษา คือทฤษฎี คือการเก็บข้อมูล... นี่คือสัญญา ! แล้วปัญญาอย่างนี้ ปัญญาที่เขาใช้กันอยู่อย่างนี้ เห็นไหม คูสิว่า ตรึกในธรรมนี้ใช้วิปัสสนา.. วิปัสสนาในรูป ในนาม ในธรรม ในสังขารโดยใช้ปัญญา

ปัญญาอย่างนี้เพราะมันขาดอะไร เพราะมันขาดสมาธิ เห็นไหม ถ้าขาดสมาธิมันมีตัวตน ! มันไม่มีภาวะอะไรแตกต่างกัน จะนั่นถ้าจิตมันไม่รู้มันก็เป็นไปไง

เราจะบอกว่าทำสมาธิก็ยาก.. เวลาใช้ปัญญาวิปัสสนาไปเลยนะยิ่งยากเข้าไปใหญ่ ! เพราะอะไร เพราะคิดว่าตัวเองเป็นวิปัสสนา คิดว่าตัวเองจะทำได้เป็นประโยชน์ แต่มันไม่เป็นประโยชน์หรอก

ข้อ ๒๖๒. เนาะ เรื่องนอกกาย... จะให้มันจบไปเลย

ถาม : ๒๖๒. เรื่อง “นอกร่าง”

ผมพยายามปฏิบัติธรรมโดยท่องพุทโธในใจอยู่เสมอ แต่บางทีพอสติหลุด กลับโดนกามกิเลสมันตีกลับ เคยใช้วิธีอุบายธรรมยิ่งตามไม่ทันกิเลส ผมควรใช้อุบายใดครับ

หลวงพ่ : กามกิเลสมันตีกลับนะ ! กามกิเลสนี้ โดยที่จะกำหนดพุทโธและไม่กำหนดพุทโธ มันตีกลับตลอดเวลาอยู่แล้ว.. มันตีกลับตลอดเวลาอยู่แล้ว !

จิตของคน เห็นไหม โอชะ ! ถ้าจิตของคนจะข้ามโอชะได้.. สิ่งในโลกมันอยู่นี้ มันอยู่ในโอชะ อยู่ในกามภพ เห็นไหม เหมือนเราอยู่ในกลางทะเลนี้ สัตว์ร้ายมันมีมหาศาล ฉลามเอ๊ย.. มันฉกกัดเราอยู่ตลอดเวลา

จิตของเรา ! จิตของเรานี้ ตัวจิตแท้ๆ เห็นไหม “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส” แต่มันอยู่ในโอชะ ที่นี้พออยู่ในโอชะ คุณงามคุณ ๕.. กามที่เป็นคุณ ! กามเป็นคุณ ๕ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เขามีศีลมีธรรม กามคุณ ๕ เพื่อประโยชน์กับสังสารวัฏ เห็นไหม นี่เวลาพระบวชหมดเขาบอกว่า “พระถือศีล ๕ พระบวชหมดเลย” แล้วมนุษย์จะไม่ขาดโลกไปเลย หรือ นี่ทุกคนวิตกกังวลเองไปหมดเลยนะ

นี่ก็เหมือนกัน จิตนี้โดยธรรมชาติของมัน มันอยู่ในกามโอชะอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราจะข้ามพ้นจากมัน คือเรามาประพฤติปฏิบัติของเรานี้ ฉะนั้นบอก “พอพุทโธแล้วมันตีกลับ” ไม่พุทโธมันก็มีของมันอยู่แล้ว !

พวกเรานี้แหละ เวลาวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ ยังไม่มีวัคซีน ไม่มีอะไรต่างๆ นี้เราก็อยู่กับปกติ พอวิทยาศาสตร์เจริญนะ ก็ว่าโรคนั้นก็โรคร้ายต้องฉีดวัคซีน โรคนี้ก็โรคร้าย กลัวกันไปหมดเลย อู้ฮู.. ฉีดวัคซีนกัน แหม.. ๒ แขน ๓ แขนนี้ฉีดกันไม่มีที่ว่างเลย

อันนี้ก็เหมือนกัน พอไม่กำหนดพุทโธนี่มันก็เหมือนวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญ มันก็คิดว่าไม่มีโรคอะไรเลย พอมาพุทโธ พุทโธนี้ เห็นไหม กามมันตีกลับ ! กามมันตีกลับก็ยังมีมันรู้จ๊กใจ แต่ถ้าเราไม่มีสตินะ เวลาที่มันตีกลับนะ ที่โลกเรามีปัญหาทั้งนั้นก็เพราะเหตุใดละ..

ฉะนั้นสิ่งที่เรามีสติปัญญาขึ้นมาแล้วนี้ ถ้ากามมันตีกลับ เราก็รู้ว่ากามมันตีกลับ ถ้ากามมันตีกลับเราก็ต้องบังคับ ! การบังคับ เห็นไหม การฝืน การทวนกระแส คือการควบคุมใจเรา มารยาทสังคม.. เขาอยู่กันด้วยมารยาทสังคม

ฉะนั้นเรามีสติปัญญาของเรา.. เรามีสติปัญญาของเราละ สิ่งนี้มันมีอยู่แล้ว ถ้าสิ่งนี้มีอยู่แล้วนะ เราใช้ปัญญาของเราสิ เราใช้ปัญญาของเราว่ามันควรและไม่ควร สิ่งที่ว่า จิตใจสูงส่ง จิตใจไม่คิดแต่เรื่องอกุศล จิตใจไม่คิดแต่เรื่องต่ำทราม เห็นไหม เราฝึกใจของเราไว้

ถ้ามันคิดสิ่งใดมีโมกกรรมเกิด เวลาความผิมนั้นเป็นอาบัติ เราทำสิ่งใดผิดพลาดไปนี่เป็นอาบัติ แต่ความคิดไม่มีอาบัติ ถ้าความคิดไม่มีอาบัติ เราจะทำอย่างไรควบคุมความคิดเรา เห็นไหม ความคิดไม่มีอาบัติ แต่มันมีโมกกรรมนะ ย้ำคิดย้ำทำจนเป็นจริตนิสัย ถ้าเราไม่ย้ำคิดย้ำทำนะ เราก็แก้ไขของเรา

ฉะนั้นสิ่งนี้มันมีอยู่แล้ว สิ่งที่มีมันมีนี่โทสจริต โมหะจริต กามจริต จริตของคนมันไม่เหมือนกัน ถ้าจริตของคนไม่เหมือนกันนี่เราต้องแก้

โทสจริตเขาให้พยายามแผ่เมตตาไว้.. โทสจริตคือความโกรธ ความผูกโกรธ ความอาฆาตมาดร้ายนี้ให้แผ่เมตตา ให้คิดว่าสรรพสัตว์นี้เราเป็นญาติกัน โดยธรรม ตอนนี้วิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์นะ ว่ามนุษย์เกิดมาจากคนๆ เดียวกัน ดีเอ็นเอพิสูจน์แล้วนะมาจากต้นตอเดียวกัน เราเป็นญาติกันหรือเปล่า

มนุษย์นี้ต้นตอมาจากดีเอ็นเอเดียวกัน เขาพิสูจน์มาหมดแล้วมาจากแอฟริกา มา นั่งกันอยู่ไม่ต่างกันเลย ทุกคนนี้เป็นญาติกันเลย แล้วเวลาเรามาคิดถึงว่าเราเป็นญาติกัน โดยธรรม ถ้าเราเป็นญาติกัน ความโกรธมันจะมีมากขึ้นไหม นี่ธรรมะของพระพุทธเจ้า พุทธมาตลอดเวลามนุษย์นี่จะเป็นญาติกัน มนุษย์เกิดมาทุกคนต้องเคยเป็นญาติเป็นพี่น้องกัน เราเป็นญาติกันโดยธรรม

พระพุทธเจ้าประกาศมา ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ ตอนนี้ทางการแพทย์เขารื้อค้นได้แล้ว ว่ามนุษย์เกิดมาจากคนๆ เดียวกัน ดีเอ็นเอคนๆ เดียวกันหมดเลย แล้วเราแยกมารบกันเอง

เหมือนเราเกิดมาจากพ่อแม่เดียวกันแล้วแบ่งข้าง แล้วรบกัน ฉะนั้นถ้าเราคิดอย่างนี้ได้ โทสะมันก็เบาลง

กามราคะณะมันเป็นจริต มันเป็นเรื่องธรรมชาติ ถ้าเขาบอกว่าโลกเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมดานี้เขาวางกันไป เราไม่เคยฟังเลย ถ้าเป็นธรรมชาติ เราจะไหลเป็นธรรมชาติ เราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ แต่ถ้าเราจะออกจากธรรมชาติ ออกจากวัฏฏะ ฉะนั้นเรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องของโลก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงเรื่องกาม ท่านบอกเลยนะ “เหมือนหลุมถ่านเพลิง” มันมีความสุขแค่ปลายเล็บ แต่มีความสุขทุกข์มหาศาลเลย มันมีเรื่องแบกรับภาระไปอีกไม่มีวันจบสิ้น มันมีความสุขแค่เล็กน้อย แต่ความที่ต้องแบกรับภาระไปนี้ไม่มีวันจบวันสิ้น ถ้าเราคิดได้แบบนี้ เราจะถือพรหมจรรย์

ถ้าเราคิดของเราได้.. ถ้าเราคิดของเราไม่ได้นะเราก็ตามอารมณ์ไป เพราะอารมณ์เดินไขว้ไหม พออารมณ์นี้เกิดขึ้นมาในใจนะ เราก็เป็นขี้ขี้ขี้ขี้มันนะ มันก็ขี้หัวไปเลย.. แต่ถ้าเราพลิก เอาธรรมะพลิกกลับเลย

นี่หลุมถ่านเพลิงนะ ! เหมือนเราตกไปในหลุมถ่านเพลิง แล้วเราจะตกไหม.. คุณสิ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เวลานั้นกโทยนี้เขาบอกว่าจะฆ่า ถ้าไปเป็นเทวดาแล้วให้มาบอกด้วย พอไปแล้วนี่ไม่เคยมาบอกเลย แล้วพอเวลาเขาไปเจอ นาคเสนไซ้ไหมถึงบอกว่า “เขาไม่มาหรอก เพราะเขาจะมาได้ยังไง เขาพ้นขึ้นไปจากฐานส้วมแล้ว เขาอาบน้ำชำระล้างสะอาดแล้ว ไม่มีใครกระโดดลงมาอีก”

เขาเปรียบว่าโลกมนุษย์นี้เหมือน ! เหมือนกับในฐานส้วม ! มันมีอุจจาระเต็มไปหมด มันมีแต่ของเหม็น แต่เวลาพ้นจากฐานส้วมไปคือเป็นพวกเทวดา เขาไม่กลับหรอก เขาไม่มาบอกเราหรอก นี่พูดถึงเวลาธรรมเขาพูดอย่างนั้นนะ แต่เราไม่เห็น.. เราไม่เห็น.. เราเห็นหนอนนะ เห็นหนอนมันกินใบไม้ก็ว่า โอ๊ย.. หนอนมันต่ำกว่าเรา

เทวดาเขาก็มองเราอย่างนั้นเหมือนกันแหละ โอ๊ย.. มนุษย์นี้ มนุษย์ขี้เหม็น มนุษย์มีแต่กลิ่นคาว เทวดาเขาก็มองเราอย่างนั้นเหมือนกัน แต่เราอยู่ในภพชาติใดละ..

นี่พูดถึงว่าเราจะมีวิธีการอย่างไร วิธีการนี้มันอยู่ที่เวรกรรมนะ ถ้าเวรกรรมของคน เรื่องเขาเป็นโทสจริต เขาเป็นโมหะจริต ถ้าเรื่องนี้เขาไม่ค่อยมี เขาก็ไม่ได้คิดเรื่องอย่างนี้ แต่ถ้าคนจริตอย่างนี้ มันก็จะคิดมาก มีอะไรหรือเจอสิ่งใดมันก็จะบวมมาก

นี่พูดถึงมีจิตนะ ! แต่ถ้าไม่มีจิตเลย มันก็เป็นธรรมชาติ เพราะกามโอรณะนี้เป็นเรื่องสังขธรรมเลย เรื่องธรรมชาติของจิต จิตทุกดวงมี.. จิตทุกดวงมี ! ทุกดวง ! แต่เราจะแก้ไขกันอย่างไรเท่านั้นเอง เวลาเราแก้ไขของเรา

หลวงตาบอกว่า “ให้มันเป็นไฟในเตา” คือให้เราควบคุมมันเพื่อประโยชน์กับเรา พอสิ่งนี้เพื่อประโยชน์กับเราแล้ว สิ่งนี้มันก็เป็นเรื่องของโลก เห็นไหม นี่กามคุณ ๕ ความเผ่าพันธุ์.. ไม่สูญพันธุ์ไป เขากลับสูญพันธุ์มนุษย์ ทุกคนกลับมนุษย์สูญพันธุ์ ฉะนั้นถ้ามันไม่สูญพันธุ์นะ นี่มันเป็นประโยชน์ตรงนั้น

แต่ถ้ามันเป็นทุกข์ของใจเราละ.. บางบ้านมีลูก ๕ คน ๑๐ คนแล้ว เลี้ยงไม่ไหวแล้ว มันไม่ควรจะมีแล้ว ฉะนั้นมันเป็นทุกข์ของเราแล้ว

แต่ถ้าเป็นเรื่องของโลก เห็นไหม เรื่องของโลกก็เป็นเรื่องของโลก มันไม่มีที่ไหนหรือ ประเทศชาติบางประเทศเป็นสังคมคนชราภาพ เขาไม่มีคนเกิดใหม่ ในเมืองจินเขา มีนโยบายลูกคนเดียวนะ เห็นไหม นี่มันอยู่คนละกาลเทศะ คนละสถานที่ มันก็แตกต่างกันแล้ว

ฉะนั้นมันไม่มีอะไรเสมอภาคหรือ เกิดในประเทศที่อันสมควร แล้วเราจะเกิดในธรรมชาใหม่ เราจะมีสติปัญญาของเรา เราควบคุมใจของเรา แล้วเราดูแลใจของเรา เราบริหารใจของเรา เราจะเอาตามใจเรา แต่เราจะมีภาวะรับผิดชอบ ความทุกข์อีกมหาศาลเลยนี่มันไม่ไหวหรือ

ฉะนั้นถ้ามันไม่ไหว สิ่งนี้มันเทียบเคียงกันว่า ถ้าทำอย่างนี้.. ผลตอบสนองมันมีอีกมหาศาลเลยนี่ มันจะทำให้เราตื้นกลับ ทำให้เราอดกลั้น ! อดกลั้นว่าถ้าเราทำสิ่งนี้ มันจะมีความผิดอย่างนี้ ! อย่างนี้ ! อย่างนี้ ! แล้วมันจะให้โทษเราอย่างนี้ ! อย่างนี้ ! อย่างนี้ ! สิ่งนี้เราก็ไม่ทำ ถ้าเราไม่ทำตั้งแต่ต้น ผลที่มันจะเป็นโทษกับเรามันก็จะไม่มี

ถ้าเราตัดปัญหาตั้งแต่ต้น ปัญหาที่จะตามมามันก็ไม่มี ถ้ามันไม่มีอย่างนี้ นี่พูดถึงโดยใช้ปัญญานะ ! ใช้ปัญญาโดยปุถุชน แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติไป เวลาพูดถึงโศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี.. นี้อาคามีจะไปตัดตรงนี้แหละ ! เพราะมันตัดตรงนี้ไปนะ.. ตัดตรงนี้เพราะอะไร ตัดตรงนี้เพราะมันไม่มีปัญนะ กามราคะ มันไม่มีข้อมูล สเปคมันไม่มี

ถ้าเรามีสเปค เราชอบสิ่งใดถ้ามันถูกใจ เห็นใหม่ ถ้าเราไปชอบสิ่งที่ไม่ถูกใจเราเลย ให้มาเป็นคู่ครองก็ไม่มีใครเอา แล้วถ้ามันไม่ชอบนี่สิ่งนี้มันไม่มี พอมันไม่มีบีบมันก็เป็นจิตเดิมแท้ ! จิตเดิมแท้มันก็จะมิดัวของมันเอง แล้วพอมันทำลายจิตเดิมแท้มันสิ้นไปเลย มันหมดไปเลย.. นั่นอีกกรณีหนึ่ง

เราจะบอกว่าถ้าเราเป็นปุถุชน.. เราเป็นชาวพุทธ เราจะบังคับใจเรานี้มันเป็นใช้ปัญญาอีกกรณีหนึ่ง กรณีหนึ่งคือเราต้องใช้สติปัญญาควบคุม เราจะต้องควบคุมและคิดให้มันเห็นโทษ ! เห็นโทษของผลของมันไป

ผลของมันถ้าเราเห็นโทษว่า นี่สุขแค่เล็กน้อย ในพระไตรปิฎกบอกว่า “เหมือนกับวิดทะเลทั้งทะเลเพื่อเอาปลาตัวเดียว” ทะเลนี้วิดทั้งทะเลเลย ได้ปลาตัวเล็กๆ ตัวหนึ่ง.. ชีวิตครองเรือนเป็นอย่างนั้น ! ทะเลนี้วิดหมดเลย ได้ปลาตัวหนึ่ง กว่าจะวิดทะเลนี้หมดคนะ เหนื่อยเกือบตาย.. แล้วได้ปลาตัวเดียว แล้วปลาตัวเล็กๆ

นี่พระพุทธเจ้าเปรียบเทียบว่าชีวิตของเรานะ ชีวิตการครองเรือนทุกข้อย่างนั้น ฉะนั้นถ้าเราเห็นว่าตรงนั้นมันเป็นทุกข์.. เราพูดอย่างนี้พ่อแม่เขาก็ไม่พอใจนะ พ่อแม่บอกจะให้ลูกมีฝั่งมีฝา หลวงพ่อบอกไม่ให้ครองเรือน พ่อแม่เขาบอกว่าลูกฉันต้องมีฝั่งมีฝาสิ ไอ้ลูกก็กลัวจะทุกข์... ไม่หรอก.. เป็นฝั่งเป็นฝานั้นมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ชีวิตอย่างไร มันก็ทำของมันได้

ฉะนั้นถ้าเป็นเรื่องโลกก็ใช้ปัญญา แต่ถ้าปฏิบัติไปแล้วมันไม่ต้องใช้ปัญญา มันเป็นข้อเท็จจริง ! มันเป็นจริงๆ มันเห็นโทษจริงๆ มันรู้จริงๆ ว่าอะไรควรและไม่ควร แล้วชีวิตนี้เราจะสร้างภาระไว้ให้ใคร.. ชีวิตนี้เราจะสร้างภาระไว้ให้ใคร ชีวิตเราก็เป็นภาระกับตัวเราเองอยู่แล้ว เราจะมีภาระต่อไปหรือ.. แต่นี้เป็นเรื่องโลกใจใหม่ ก็มีพ่อ มีแม่ มีลูก ก็ดูแลกันไป นี่พูดถึงความเป็นอยู่ของโลกนะ

ฌราวาสธรรม.. ธรรมของฌราวาสอย่างหนึ่ง ! ธรรมของนักบวชอย่างหนึ่ง ! ธรรมของครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมันอีกอย่างหนึ่ง ! มันละเอียดลึกซึ้งขึ้นไป จนเราเห็นว่าไม่มีคุณใจ เราคิดกัน นี่เขาบอกว่าไม่อยากไปสวรรค์หรือ สวรรค์ไม่สนุกเลยอยากอยู่โลกนี้แหละ.. เห็นไหม นี่ความคิดหยาบๆ ใจ

นี่ก็เหมือนกัน พอเราคิดว่าครูบาอาจารย์เรามีธรรมอย่างหนึ่งๆ ดูหลวงตาท่านบอกเลย ท่านอยู่สุขของท่านนะขออยู่คนเดียว.. อยู่คนเดียวมีความสุขมาก ไอ้เราก็ออยู่คนเดียวมีความสุขอย่างไรนะ งงตายเลย ! แต่ครูบาอาจารย์ท่านมีความสุขของท่านเห็นไหม ธรรมมันมีหยาบ มีละเอียดของมันขึ้นไป

ฉะนั้นเวลาเราบอกว่า “ผมปฏิบัติธรรมโดยพุทธโฆในใจอยู่เสมอ บางทีพอสติผลอกลับโดนกามกิเลสตีกลับ เคยใช้วิธีดูอารมณ์จิตยังไม่ทันกิเลส ผมควรใช้อุบายอย่างไร”

ใช้อุบายพอสมควรกับฐานะ เราเป็นฌราวาส เราเป็นผู้ปฏิบัติใหม่ เราก็มีสติปัญญาขั้นยังเอา เปรียบเทียบเอา.. เปรียบเทียบอย่างที่เราพุทธเจ้าสอนไว้ในธรรม ว่า “คุณมันมีแค่นี้.. โทษมันมีเท่านั้น”

แล้วโทษอย่างนั้นนะ แคมองไปในโลก เห็นไหม คุณเวลาเราบาดหมางกัน เขามีปัญหากัน เขาม่ากัน เขาทำลายกันก็เพราะเรื่องอย่างนี้ แล้วเราเห็นโทษมันไหมล่ะ แล้วเราไปทำผิดใจคนนั้น ผิดใจคนนี้นะ เดี่ยวเราก็มีปัญหาขึ้นมา ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ไปมันก็จบเห็นไหม

เราใช้ชีวิตของเรา แล้วถ้ามันจำเป็นจะต้องอยู่ครองเรือนมันก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง เราก็ทำให้มันสมฐานะ ให้มันเป็นไปตามฐานะของเรา แล้วถ้าถึงเวลาแล้วนี่ “คนในอยากออก.. คนนอกอยากเข้า” มีคนในมาบอกเยอะมากเลยว่ายากออกๆ ถ้าคิดได้อย่างนี้ไม่ยอมๆ แต่ก็เป็นคนในไปแล้ว

คนนอกมันอยากเข้า ! คนในมันอยากออก ! อันนี้มันก็แล้วแต่แหละ นี่พูดถึงเรื่องข้อ ๒๖๒. นะ.. จบ เอวัง